

Oslo 31.01.2022

Norske Dansekunstneres innspill til kvotefordelingen for Statens kunstnerstipend 2022

Norske Dansekunstnere organiserer om lag 900 dansekunstnere, og er et nasjonalt fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger. Våre medlemmer har et profesjonelt virke av sammensatt karakter og med bred individuell egenart innenfor scenekunstheltet. Vi er en del av det frie feltet som i dag er prosjektorientert. Medlemmene våre drifter egne kunstneriske næringer, forvalter egne kunstnerskap, går inn og ut av tilknytningsforhold av variert omfang og karakter, og inn og ut av forskjellige inntektsforhold.

Dette komplekse vekselvirket ekskluderer i stor grad de mer tradisjonelle rammevilkårene i arbeidslivet, der du har en arbeidsgiver som tilrettelegger for at arbeid skal gjennomføres av arbeidstakere under ordnede forhold, hvor sosiale rettigheter og forutsigbarhet i arbeidsmengde og lønn ivaretas. Fraværet av trygge og forutsigbare arbeidsvilkår er åpenbare i dagens virkelighet. I den pågående krisen med korona-pandemien er disse forholdene sterkt forverret for våre medlemmer. Statens kunstnerstipend er særlig for de skapende dansekunstnerne i Norge en av de viktigste mulighetene for å virke under forutsigbare forhold over lengre tid.

Strategi for scenekunst 2021-2025

Den forrige regjeringen lanserte rett før valget en strategi for scenekunst som tar opp nettopp dansekunstnerens behov for flere og bedre vilkår for skapende dansekunstnere. Strategien sier bl.a. (side 29):

Aktører innanfor dans står svakere i arbeidsmarknaden enn andre yrkesgrupper på scenekunstmrådet. Det kjem i hovudsak av at det er få institusjonar for dans i Norge og dermed færre arbeidsgivarar enn for teaterutdanna aktører. Til liks med dansarar har koreografar lite tilgang på faste stillingar eller langvarig arbeid ved ein institusjon. Koreografane har dessuten ofte ei rolle som prosjektleiar og åndsverkinnehavar, noko som gjer dei særlig sårbare i den frie arbeidsmarknaden. Regjeringa anerkjenner disse problemstillingane og vil styrkje stipendordningane og sikre betre vilkår for dansekunstnarar (koreografar og dansarar) som held høg kunstarisk kvalitet og aktivitet.

Ett av tiltakene i strategien er derfor å styrke stipendordningen. Vi ber om at Utvalget for Statens kunstnerstipend tar dette til følge og legger denne prioriteringen i strategien til grunn for fordelingen av eksisterende og eventuelle nye hjemler for 2022. Dansekunstnere trenger vesentlig flere hjemler enn de har

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

tilgang på i dag. Vi kommer nærmere inn på hjemmelfordelingen i det videre. Selv om vi i dag har en annen regjering er problemstillingene for dansekunstnerne de samme og Norske Dansekunstnere anser forrige regjeringens problembeskrivelse og forslag til løsning i *Strategi for Scenekunst* som et tiltak som vil avhjelpe situasjonen for en hardt prøvet bransje.

Covid-19

Pandemien har rammet dansekunstnere i Norge spesielt hardt. Dans er en fysisk og "live" kunstform og smittevernsrestriksjoner har derfor lagt svært sterke begrensninger på mulighetene både til å skape og utøve dansekunst de to siste årene. I en undersøkelse utarbeidet av Norske Dansekunstnere og Danseinformasjonen om dansekunstneres økonomi under pandemien, som lanseres 2.02.22, oppgir så mange som 40 % av respondentene at pandemien har gjort at de vurderer å gi opp sin praksis og sitt kunstneriske virke innen dansekunsten. Dette tallet mener vi er alarmerende.

Dansekunst skapes, produseres og vises som nevnt i all hovedsak det frie feltet, utenfor de store institusjonene. Allerede produserte forestillinger må fortsatt tilpasses smitteverntiltak, i et samfunn der politikere avgjør hvorvidt visningsarenaer og scener kan holde åpent så og si fra dag til dag. Dette innebærer en stor uforutsigbarhet for kunstnerne og de sterke begrensningene i antall publikummere gjør at arrangørene kontinuerlig vurderer hvorvidt gjennomføring er mulig og forsvarlig. Mange forestillinger har derfor ikke fått anledning til å turnere de siste to årene. De internasjonale markedene og nettverkene har vært nært sagt umulige å benytte seg av nesten hele perioden, uten at myndighetene har opprettet en ordning for kompensasjon av slike oppdrag. For en rekke dansekunstkompanier utgjorde de internasjonale visningene så mye som 40 % av virksomhetens visningsomfang i 2018 viser tall fra Norsk kulturråd¹. Dette er markeder og nettverk som nå er i ferd med å forvitte. Selv om pandemien nå kan se ut til å mot en ende, vil kunst- og kultursektoren ha behov for en lengre gjenoppbygningsfase, og vi antar at det vil ta tid før dansekunsten kan gå tilbake til en tilnærmet "normal" aktivitet.

Under de rådende omstendigheter er dansekunsten derfor avhengig av at det kan skapes ny kunst. Siden dansekunsten produseres utenfor institusjonene, og derfor ikke har et sikkerhetsnett og støtte- og virkemiddelapparat rundt seg, som ivaretar en trygg produksjon av scenekunst, slik som f.eks teaterfeltet har gjennom sine teaterhus, er våre kunstnere avhengig av midler rettet mot å skape og produsere gjennom andre ordninger. Stipendene har vist seg å være et svært treffende og viktig incentiv for at enkeltkunstnere kan opprettholde sin kunstneriske aktivitet under pandemien.

Kvotefordeling for 2022

Utvalget for Statens kunstnerstipend ber om tilbakemeldinger på forslaget til hjemmelfordeling for 2022 etter at kulturbudsjettet ble vedtatt i Stortinget 14.12.2021. I Solberg-regjeringens forslag til kulturbudsjett ble det avsatt

---

¹ I Kulturrådets rapportering for ordningene Prosjektstøtte - Fri scenekunst dans og Basisordningen fra 2018 fremgår det at 38 % av forestillinger med tildelinger fra disse ordningene ble spilt i utlandet dette året.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

6,6 mill. kr i friske midler i form av 20 nye stipendhjemler til Statens kunstnerstipend. I tillegg ble stipendene økt med 7360 kr. Deretter valgte sittende regjering å legge til ytterligere 100 hjemler, slik at den totale økningen som er til fordeling på de 19 aktive ulike kunstnergruppene² for 2022 er 120 hjemler. I det videre kommenterer vi behovet for hjemler og tildelingen under de ulike stipendtypene.

Arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere og stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere innen dans

Forslaget fra Utvalget for statens kunstnerstipend er en økning på 4 vanlige arbeidsstipendhjemler til dansekunstnere og 4 ettårige stipender for 2022, som ikke nødvendigvis er låst til kunstnergruppen dansekunstnere fra år til år. I lys av anbefalingene og prioriteringene i Scenekunststrategi 2021-25 er vår oppfatning at dansekunstnerne kunne vært tilgodesett med flere hjemler, og at det for dansekunstheltets del er et behov å vite tydeligere fra år til år hvor mange hjemler det er tiltang på. Som tiltaksbeskrivelsene og prioriteringene i scenekunststrategien eksplisitt nevner er stipender ett av de viktigste virkemidlene for å sikre varig skapelse og produksjon av ny dansekunst i Norge, i fravær av andre faste produserende institusjoner. Vi ber derfor Utvalget vurdere å øke antallet hjemler til dansekunstnere med 12 nye hjemler for 2022, og prioritere faste og varige hjemler.

Bakgrunnen for denne vurderingen handler fra vår side om at dansekunstnere i stor grad jobber i et vekselvirke mellom det skapende og utøvende. Den tradisjonelle definisjonen danser og koreograf er ikke lenger like treffende for vårt kunstfelt. Dansekunstnere av 2022, skaper og utøver i egne og andres prosjekter. De er ansvarlig for et prosjekt, mens de er medansvarlige for et annet, og gjennom store deler av sitt virke balanserer dansekunstnere på en hårfin linje mellom to kunstpraksiser. Å definere en dansekunstner som enten utøvende eller skapende kunstner er ikke lenger representativt for hvordan man forstår profesjonen. Med bakgrunn i dette vil vi argumentere for at stipendkomiteen for dans via sin kvote skal dekke to yrkesgrupper; koreografer/skapende og dansere/utøvere. Dette er også et argument for at dansekunstnere bør ha en høyere hjemmeltdeling. Der andre kunstfag opererer med et skille f.eks. mellom komponister, musikere og sangere gjør ikke dansekunsten dette på samme måte.

Det er et stort behov for å øke antallet stipender under ordningen generelt og særlig er det nødvendig å øke antall hjemler til dansekunstnere. Siden 2013 og frem til nå har det vært stillstand i utviklingen av hjemler til dansekunstnere. Årets forslag fra Utvalget endrer på det i noen grad, men ikke tilstrekkelig. I samme periode har dansekunsten økt i omfang og etterspørsel, og markedet og prosjektene blitt mer internasjonalt orientert, noe som også gjør at dansekunstnere fra andre land deltar i konkurransen om midler fra norske ordninger. Flere dansekunstnere står også lengre i sine kunstnerskap, og profesjonen har derfor flere aktive dansekunstnere enn i 2013.

Den historiske statistikken viser at I 2019 ble musikere, sangere og dirigenter prioritert. I 2020 ble filmkunstnere,

---

² Vi har i dette innspillet valgt å se bort fra gruppene arkitekter, interiørarkitekter, journalister og teatermedarbeidere, da disse gruppene ikke i det hele tatt eller i svært liten grad mottar arbeidsstipender.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

populærkomponister og dramatikere prioritert. I 2021 ble igjen populærkomponister og andre kunstnergrupper prioritert i forbindelse med den faste hjemmelfordelingen. Vi ber nå om at dansekunstnere prioriteres for 2022. Vi mener dansekunstnere må prioriteres spesielt, som en følge av at det finnes svært få faste stillinger i samfunnet for vår kunstnergruppe.

Hjertet i kretsløpet for produksjon av dansekunst er ordningene under Norsk kulturråd, noe som begrenser det økonomiske handlingsrommet for utøvende og skapende dansekunstnere. Statens kunstnerstipend anses av våre kunstnere som en spesielt viktig ordning, fordi den gir mulighet for å utøve yrket som dansekunstner over en periode av en viss varighet. Dette er en ordning som treffer og passer vår kunstnergruppe svært godt. Kvaliteten og omfanget av produksjon av norsk dansekunst har økt betraktelig de siste årene, og en økning i antall stipendhjemler til dansekunsten vil bidra til en ytterligere styrking av selve kunstformen. Norsk dansekunst er anerkjent og etterspurt internasjonalt, men under pandemien har det som nevnt vært umulig å turnere og vise forestillinger i utlandet. Å gi flere norske dansekunstnere muligheten til å forske i egne kunstnerskap, skape ny kunst her i landet, i fravær av muligheten for å inngå i produksjoner som normalt hadde turnert både i inn- og utland, er en fin måte å kompensere og sikre dansekunstnere økonomisk, samtidig som det gir dem mulighet til å videreføre og utvikle kunstformen.

Diversestipend

Vi ber om en økning av sum til dansekunstnere for 2022. Totalt omsøkt sum til diversestipend for dansekunstnere for 2022 utgjør 7,9 mill. kr, mens ordningen kun disponerer 0,8 mill. kr til fordeling. Potten er ikke økt nevneverdig siden 2014. Vi ber Utvalget og Norsk kulturråd be KUD om en økning til dette formålet uten at det har konsekvenser for tilgangen til midler til diversestipend for nyutdannede kunstnere.

Diversestipend for nyutdannede

Kunstnergruppene dansekunstnere, kunsthåndverkere, fotografer og billedkunstnere hadde forgjengeren *stipend for gjennomført kunstutdanning*, og alle ble forsikret av departementet at overgang til ny stipendordning ikke skulle medføre lavere stipendbeløp til disse respektive kunstnergruppene. Endringen var hovedsakelig en systemendring over til søkbart stipend, der beløpet man innvilges varierer heller enn at alle nyutdannede automatisk får samme sum. Samtidig ville departementet åpne for noen flere kunstnergrupper, men uten at dette skulle gå på bekostning av midlene til førstnevnte grupper som hadde hatt stipendet knyttet til utdanning.

Tallene viser at Utvalgets praksis de siste årene ikke har fulgt opp departementets intensjoner og lovnader ved innføring av ordningen. Metoden Utvalget benytter har noen svakheter som fører til en reduksjon av stipendbeløp til dansekunstnere over tid.

Bakgrunnen for prioriteringen av visse kunstnergrupper var som nevnt at disse var omfattet av det tidligere *stipend for gjennomført kunstutdanning*. Dette stipendet var tildelt disse gruppene fordi tidligere inntektsundersøkelser viste at disse gruppene hadde de klart laveste inntektsnivåer blant kunstnerne i Norge. Følgelig var det disse gruppene som hadde det sterkeste behovet for støtte i etableringsfasen, og som hadde vanskeligst for å betjene sine studielån etter endte studier. Oppdatert dokumentasjon av inntektsnivåer til ulike

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

kunstnergrupper gjennom inntektsundersøkelsen gjort av Telemarksforskning fremlagt desember 2021³ bekrefter at situasjonen er den samme også i dag, for de nevnte kunstnergrupper.

I lys av våre kommentarer under dette kapittel mener Norske Dansekunstnere at resultatet av omleggingen til DIVU (diversestipend for nyutdannede) og Utvalgets nåværende metodikk for fordeling mellom kunstnergrupper ikke i tilstrekkelig grad ivaretar dansekunstnere. Resultatet viser at dansekunstnerne som er blant de prioriterte kunstnergruppene, blir dårligere ivaretatt enn tidligere, og dette er ikke i tråd departementets intensjoner og lønnader den gang DIVU ble skapt. Statistikken viser at det var en positiv utvikling i dansekunstnernes andel av de totale midlene under denne ordningen frem til 2020 - da utgjorde dansekunstnernes pott i underkant av 3,5 mill. kr, mens for 2022 er forslaget 2,35 mill. kr.

Med DIVU har man en ordning og en mulighet til å nå de yngste dansekunstnerne og hjelpe de i etableringsfasen. På grunn av manglende institusjoner og tilgang til arbeidsplasser etter endt utdanning bruker ofte dansekunstnere lengre tid på å skape sin egen karriere og etablere seg. For mange tar dette opp til 5 år. Til sammenligning er f.eks. mulighetene for skuespillere flere som en direkte konsekvens av at det finnes flere produserende teaterinstitusjoner, slik at etableringforløpet for mange kan gå raskere.

I lys av koronasituasjonen ser vi også at de nyutdannede kunstnerne ikke innfrir kravene til å søke kompensasjoner under andre typer ordninger, som f.eks. NAV. DIVU kunne vært en måte å nå de yngste og ferskeste kunstnere på, f.eks. gjennom å gi nyutdannede anledning til å søke i flere runder.

Stipend for etablerte kunstnere (SKS SEK) og Stipend for seniorkunstnere (SKS SSK)

For dansekunstnere ber vi om at det for 2022 etableres 5 nye hjemler under disse to stipendkategoriene. Stadig flere dansekunstnere står i sitt kunstneriske virke lengre, samtidig som det svært sjelden frigis hjemler under disse ordningene. Stipendkomiteen melder at det alltid finnes kvalifiserte søkere til disse stipendene og at behovet totalt sett er økende.

Innspill til den faste ordningen for Statens kunstnerstipend

Til den generelle ordningen for statens kunstnerstipend ønsker vi å benytte anledningen til å be om at også Utvalget for Statens Kunstnerstipend overfor Norsk kulturråd og Kulturdepartementet spiller inn at det bør ses på muligheter for å sikre en årlig jevn tilvekst av hjemler, da tilfanget av kunstnere er stadig økende.

Vi ber også om at utvalget adresserer behovet for at forskriften til Statens kunstnerstipend endres, slik at stipendene løpende reguleres med en indeks tilsvarende lønnsoppgjøret i staten. Gjennomsnittlig lønnsvekst gjelder alle i statlig sektor, således ser vi det som naturlig at de statlige stipendene, som jo utbetales som lønn, automatisk får samme lønnsvekst. Slik oppnår vi likebehandling av kunstnerne. Vi ser på økningen av stipendene

---

³ Kunstnerne og koronapandemien:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/3636841aa4aa4840ab3891ffe1018c30/gjenoppbygging-delrapport-kunstnerne-og-koronapandemien.pdf>

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

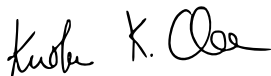
for 2022 med 7360 kr som svært positiv, men er av den oppfatning at en indeksregulering er en bedre løsning enn uregelmessige økninger i form av enkeltvedtak i Stortinget.

Oppnevning retten til stipendkomitéer må fortsatt ligge hos kunstnerorganisasjonene, og stipendsøknader skal som i dag fortsatt kun vurderes ut ifra kunstnerisk kvalitet gjennom fagfelle vurdering, da dette ivaretar kriteriet om armlengdes avstand.

Vi ber også om at Norsk kulturråd gjør det til en fast praksis å offentliggjøre tildelingsprosenten for hver kunstnergruppe for de ulike stipendtypene, og ikke bare overordnet på tvers av alle kunstnergrupper slik rapporteringspraksis er i dag. Denne rapporteringen burde inngå som et vedlegg i Norsk kulturråds årsrapport. En offentliggjøring av denne statistikken ville bidra til å gi Norsk kulturråd, Utvalget for Statens kunstnerstipend, offentligheten, stipendkomiteene og kunstnerne et felles og omforent sammenlignings- og vurderingsgrunnlag. Dette vil gjøre det mer transparent å vurdere hvilke kunstnergrupper som bør prioriteres med nye hjemler fra år til år. Vi forstår det slik at økt transparens er et av prioriteringsområdene for Norsk kulturråd i den videre utviklingen av virksomheten fremover.

Vi takker for anledningen til å komme med innspill og oppfordrer dere til å ta kontakt med oss og benytte oss som rådgivere dersom det skulle være behov for det.

Med vennlig hilsen

Kristine Karåla Øren

Forbundsleder

Eva Grainger

Nestleder

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no